

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет перекладознавства
Кафедра психології, педагогіки і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
М. І. Соловей
«23» червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Традиції та звичаї народів світу

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Туристичне обслуговування
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти	денна
Навчальний рік	2021 – 2022
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

КИЇВ – 2021

Розробник:

Лебедєва І. М., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки і туризму,
протокол № 15 від 22 червня 2021 року

Завідувач кафедри О. В. Матвієнко

Схвалено на засіданні вченої ради факультету перекладознавства,
протокол № 12 від 23 червня 2021 року

Голова вченої ради факультету Л. Я. Зсня

1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни є ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм з особливостями культурного життя народів світу, зі звичаями, традиціями, особливостями ментальності різних етносів як важливою складовою їх національної ідентичності, формування у майбутніх фахівців поваги до культурного різноманіття, до різних релігійних та моральних настанов з метою врахування у професійній діяльності.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) – 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 14 год.

семінарські заняття – 16 год.

самостійна робота – 60 год.

3. Передумовами до вибору навчальної дисципліни є вивчення дисциплін «Основи туризмознавства», «Туристичні регіони світу», «Туристичне краєзнавство», загальні знання зі всесвітньої історії, історії культури.

Здобувачі вищої освіти повинні:

3.1. *Знати* понятійно-категоріальний апарат сфери туризму, систему туристичного районування світу за версією UNWTO, комплексну характеристику туристсько-рекреаційних ресурсів туристичних регіонів і субрегіонів, теоретичні основи туристичного краєзнавства, загальний хід історичного процесу людства.

3.2. *Вміти* оперувати понятійно-категоріальним апаратом, характеризувати суспільні туристсько-рекреаційні ресурси туристичних регіонів і субрегіонів світу, користуватися науковими та методичними джерелами при підготовці до семінарських занять, робити аргументовані висновки.

3.3. *Володіти елементарними навичками* пошуку, систематизації, узагальнення інформації, роботи з джерелами, електронними ресурсами, виділення релевантної інформації, написання та оформлення реферативних повідомлень.

4. Анотація навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями традиційної культури народів світу, з основними традиціями і звичаями цих народів, а також з впливом економічних, соціальних, релігійних, побутових факторів на ментальність та поведінку різних етносів з метою формування у майбутніх фахівців здатності до міжкультурного діалогу на принципах толерантності та поваги до культурного різноманіття

Предметом вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» є особливості культурного розвитку різних народів світу, їх традиції, звичаї, етнокультурні цінності, ментальні особливості, конфесійна приналежність.

Завданням дисципліни є ознайомлення здобувачів з етнографічною класифікацією народів світу, з особливостями розвитку та формуванням культури цих народів, місцем традицій та звичаїв у різних соціокультурних спільнотах.

Курс «Традиції та звичаї народів світу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм складається з одного змістового модуля: **Традиції та звичаї народів світу**. У ньому висвітлюються традиції, звичаї, поведінкові стереотипи, конфесійні особливості народів світу.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм повинні

знати:

- теоретико-методологічні засади курсу та понятійний апарат навчальної дисципліни;
- розподіл світу на етнокультурні регіони;
- етнографічну класифікацію народів світу;
- роль природно-географічних чинників в антропогенезі;
- характеристику народів світу за конфесійною ознакою;
- причини етнічної різноманітності світу;
- особливості формування та причини виникнення звичаїв і традицій різних етносів;
- основні соціокультурні традиції народів світу;
- особливості ментальних характеристик різних етносів;
- правила поведінки у місцях відправлення релігійних культів різних народів світу.

вміти:

- давати характеристику культурним особливостям народів світу;
- демонструвати розуміння особливостей поведінки різних етносів;
- орієнтуватись у конфесійному різноманітті народів світу;
- демонструвати толерантність при взаємодії з представниками різних культур.

володіти елементарними навичками:

- міжкультурного діалогу з представниками різних культур на підставі принципів толерантності та взаємоповаги;
- роботи з науковою та методичною літературою, електронними ресурсами;
- використання отриманих знань під час навчального процесу (в роботі з науково-методичними матеріалами, джерелами аналітичного, статистичного характеру, при підготовці відповідей на теми семінарських занять, при виконанні самостійної роботи) та навчальної практики.

5. Завданням вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями традиційної культури народів світу, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК29. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

ФК30. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК33. Здатність аналізувати місце України у світовому та загальноєвропейському туристичному просторі.

ФК35. Здатність організувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1.	Знати		
1.1	Розподіл світу на етнокультурні регіони та етнографічну класифікацію народів світу	Лекції, семінарські заняття Методи: пояснювально-ілюстративний; проблемного викладання; репродуктивний; самонавчання	Усне опитування, письмове опитування (тест), модульна контрольна робота
1.2	Особливості формування різних етносів	Лекції, семінарські заняття Методи: пояснювально-ілюстративний; проблемного викладання; репродуктивний; самонавчання	Усне опитування, письмове опитування (тест), модульна контрольна робота
1.3	Традиції, звичаї, конфесійні та ментальні характеристики народів світу	Лекції, семінарські заняття Методи: пояснювально-ілюстративний; проблемного викладання;	Усне опитування, письмове опитування (тест), виконання і презентація

		репродуктивний; частково-пошуковий; самонавчання	індивідуальних і групових творчих проектів, модульна контрольна робота
2.	Уміти		
2.1	Давати характеристику культурним особливостям народів світу	Семінарські заняття, самостійна робота Методи: проблемний; репродуктивний; частково-пошуковий діалогово-комунікаційний; самонавчання	Усне опитування, письмове опитування, виконання і презентація індивідуальних і групових творчих проектів, модульна контрольна робота
2.2	Пояснювати поведінку представників різних етносів через розуміння їхніх культурних особливостей	Семінарські заняття, самостійна робота Методи: проблемний; частково-пошуковий діалогово-комунікаційний; самонавчання	Усне опитування, письмове опитування, виконання і презентація індивідуальних і групових творчих проектів, модульна контрольна робота
3.	Комунікація		
3.1.	Володіння сучасними засобами комунікацій та інформації	Семінарські заняття, самостійна робота Методи: частково-пошуковий; діалогово-комунікаційний; самонавчання	Усне опитування, виконання і презентація індивідуальних і групових творчих проектів
4.	Автономність і відповідальність		
4.1	Здатність аналізувати культурне середовище народів світу, визначати їх своєрідність	Семінарські заняття, самостійна робота Методи: проблемний; частково-пошуковий; діалогово-комунікаційний; самонавчання	Усне опитування, виконання і презентація індивідуальних і групових творчих проектів
4.2.	Використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності	Семінарські заняття, самостійна робота Методи: проблемний; частково-пошуковий; самонавчання	Усне опитування, виконання і презентація індивідуальних і групових творчих проектів

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)								
ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук	+	+	+				+	+
ПРН05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території	+	+	+	+	+		+	+
ПРН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття	+	+	+	+	+		+	+
ПРН23. Зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати				+	+	+	+	+
ПРН25. Використовувати набуті знання для аналізу місця України у світовому та загальноєвропейському туристичному просторі	+	+	+	+	+		+	+

8. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота 2. Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здобувача (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань обов'язкової самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувача
(на семінарському занятті)**

№ п/п	Види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань	5	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		4	Правильна відповідь, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		3	Поверхнева відповідь з порушенням логіки, неаргументована
		2	Неправильна відповідь
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, відповіді на проблемні питання тощо)	5	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		4	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		2	Низька активність, що свідчить про неволодіння матеріалом
3.	Експрес-контроль (робота на семінарі протягом 10-15 хв.: тест, поточна контрольна робота, вибіркоче опитування та ін.)	5	Повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи
		4	Недостатньо повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи
		3	Поверхнева відповідь з порушенням логіки, неаргументована
		2	Незадовільна відповідь за критеріями конкретного виду роботи
4.	Написання повідомлення творчого характеру, виконання	5	Ґрунтовне повідомлення, в якому повністю розкрито зміст обраної проблеми, зроблено відповідні узагальнення, висновки

індивідуального проекту	4	Правильне, але недостатньо повне, розгорнуте та ґрунтовне повідомлення
	3	Поверхнєве з порушенням логіки, неаргументоване повідомлення
	2	Поверхнєве з порушенням логіки, численними помилками повідомлення

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

Позааудиторна самостійна робота здобувачів включає виконання завдань, які пропонуються викладачем (письмові практичні роботи, підготовка презентацій, творчі завдання). Позааудиторна самостійна робота оцінюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). За невиконання завдань самостійної роботи здобувач отримує «0» балів.

Виконані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	«відмінно»
Виконані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність проблеми, сформульовані висновки нечіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	«добре»
Є істотні відступи від вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	«задовільно»
Тема самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена неправильно.	«незадовільно»

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та позааудиторну самостійну роботу здобувача як середнє арифметичне з усіх

поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10¹**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Модульна контрольна робота (МКР) є складником семестрового рейтингу і виконується перед заліком.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають **репродуктивному** (рівень А), **алгоритмічному** (рівень В) й **творчому** (рівень С) **рівням складності**. Кожне питання модульної контрольної роботи оцінюється по багатобальній системі.

Структура модульної контрольної роботи:

Завдання репродуктивного рівня (А): максимальна кількість балів – 10.

Завдання алгоритмічного рівня (В): максимальна кількість балів – 15.

Завдання творчого характеру (С): максимальна кількість балів – 25.

Максимальна кількість балів за виконану модульну контрольну роботу становить **50 балів**. Наявка на МКР оцінюється в **0 балів**.

Час виконання модульної контрольної роботи – **1 год. 20 хв.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Питання (завдання) репродуктивного рівня (рівень А, мах – 10 б.)	10	відповідь логічна та послідовна, повністю розкриває зміст питання
	7–9	відповідь повна, проте є незначні недоліки та помилки
	4–6	відповідь неповна, містить недоліки та помилки
	1–3	відповідь схематична, містить багато фактологічних помилок та неточностей
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (рівень В, мах – 15 б.)	15	відповідь повна, логічна, послідовна; здобувач демонструє відмінне знання фактологічного матеріалу, досконало орієнтується у змісті питання
	11–14	відповідь у цілому правильна, проте недостатньо повна та змістовна
	7–10	відповідь неповна, містить деякі помилки та неточності

¹ Наприклад, протягом семестру здобувач отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10: 4,3x10=43**. Це число є рейтинговим балом здобувача за роботу протягом семестру.

	4–6	відповідь неповна, поверхнева, із суттєвими помилками та неточностями
	1–3	відповідь схематична, майже не розкриває зміст питання, містить неточності, помилки
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання
Питання (завдання) творчого рівня (рівень С, мах – 25 б.)	25	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв’язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує поняттями та категоріями, аргументовано доводить власну точку зору
	21–24	відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить деякі неточності у розв’язанні завдань; здобувач аргументовано доводить власну точку зору
	16–20	відповідь змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв’язанні завдань; здобувач демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору
	11–15	відповідь в цілому правильна, але неповна, містить незначні недоліки, рівень самостійності суджень недостатній
	6–10	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній
	1–5	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький
	0	відповідь відсутня або не відповідаю змісту питання
	Разом	50 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Максимальний рейтинговий бал здобувача становить **100 балів**.

Підсумкова форма контролю – **залік в усній формі**.

Підсумковий контроль

Залік

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX.	

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	Відповідь здобувача лише частково відповідає або не відповідає взагалі змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко або не визначено зовсім
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини або взагалі не розкриті
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	Здобувач майже не користується термінологією

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Умови допуску до заліку

Для допуску здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» обов'язковим є виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Традиції та звичаї народів світу». Здобувач вважається **допущеним до семестрового контролю (заліку)**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Разом	Лекції	Семінарські /практичні заняття	СРС
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Традиції та звичаї народів світу					
1.	Тема 1. Розподіл світу на етнокультурні регіони та етнографічна класифікація народів	10	2	2	6
2.	Тема 2. Культура та духовні традиції країн Південної та Східної Азії	12	2	2	8
3.	Тема 3. Особливості духовного життя народів Близького Сходу та Середньої Азії	12	2	2	8
4.	Тема 4. Особливості культурного розвитку та духовні традиції народів Європи	12	2	2	8
5	Тема 5. Особливості культурного розвитку та духовні традиції країн Америки	12	2	2	8
6	Тема 6. Традиції та звичаї народів Африки	12	2	2	8
7	Тема 7. Традиції та звичаї Австралії та Океанії	12	2	2	8
	Модульна контрольна робота	8	–	2	6
	Разом годин за модулем 1:	90	14	16	60
	Усього годин:	90	14	16	60

10. Рекомендовані джерела

Базова література

1. Баран В. Д., Баран Я. В. Історичні витоки українського народу. Київ : Генеза, 2005. 208 с.
2. Борисенко В.К. Весільні обряди та звичаї на Україні : історико-етнографічне дослідження. Київ : Наукова думка, 1988. 192 с.
3. Вовк Х. К. Студії з української етнографії та антропології. Київ : Мистецтво, 1995. 335 с.
4. Гаврюшенко О. А., Шейко В. М., Кравченко О. В. Історія світової культури : навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 404 с.
5. Левчук Л. Т. Історія світової культури. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
6. Надольська В. В. Загальна етнологія: понятійно-термінологічний апарат. Луцьк : Вежа, 1999. 62 с.
7. Нельга О. В. Теорія етносу : курс лекцій. Київ : Тандем, 1997. 368 с.
8. Орлова Т. В. Всесвітня історія: Історія цивілізацій : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 446 с.
9. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства : навч. посіб. Вид. 3-тє, стереотип. Київ : Либідь, 2001. 360 с.
10. Тиводар М. Етнологія : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Ужгород, 1998. 577 с.
11. Утвенко В. В. Етнологія: Навч. посіб. Київ : Персонал, 2017. 244 с.
12. Хоптяр Ю. А. Етнологія: навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2008. 160 с.
13. Художня культура світу. Культурні регіони: арабо-мусульманський, африканський, індійський, далекосхідний, латиноамериканський, північноамериканський : навч. посіб. для ЗНЗ / упоряд.: Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол. Харків : Ранок, 2010. 192 с.
14. Юрій М. Ф. Етнологія : навч. посіб. Київ : Дакор, 2006. 356 с.

Додаткова література

1. Агеева Р. А. Страны и народы: происхождение названий. Москва : Наука, 1990. 256 с.
2. Арутюнов С. А. Народы и культуры: развитие и взаимодействие. Москва : Наука, 1989. 247 с.
3. Баран В. Д. Давні слов'яни. Київ : Альтернативи, 1998. 336 с.

4. Баран В. Д., Козак Д. Н., Терпиловський П. Т. Походження слов'ян. Київ : Наукова думка, 1991. 144 с.
5. Берндт Р. М., Берндт К. Х. Мир первых австралийцев / пер. с англ. Москва : Наука, 1981. 448 с.
6. Бромлей Ю. В. Очерки теории этноса. Москва : Наука, 1983. 418 с.
7. Бромлей Ю. В. Этнические процессы: теория, история, современность. Москва : Наука, 1987. 332 с.
8. Гумилёв Л. Этносфера: история людей и история природы. Москва : АСТ, 2004. 576 с.
9. Губин А. Традиции и обычаи народов мира. Москва : Мир книги, 2008. 192 с.
10. Древние цивилизации / под общей ред. Г. М. Бонгард-Левина. Москва : Мысль, 1989. 479 с.
11. Зорин И. В. Феноменология путешествий: Ч. I: Этнология путешествий. Москва : Советский спорт, 2004. 128 с.
12. Лобжанидзе А. А., Заяц Д. В. Этнокультурные регионы мира : учеб. пособие. Москва : Прометей, 2013. 231 с.
13. Львова Э. С. Этнография Африки. Москва : Изд-во МГУ, 1984. 246 с.
14. Малые народы Индонезии, Малайзии и Филиппин / под ред. Н. Н. Чеботарёва. Москва : Наука, 1982. 256 с.
15. Манаков А. Г. Туристские регионы мира. География культурного наследия: учеб. пособие. Псков: ПГПУ, 2011. 320 с.
16. Мельникова Е. В. Культура и традиции народов мира (этнопсихологический аспект). Москва : Диалог культур, 2006. 303 с.
17. Народы и религии мира / гл. ред. В. А. Тишков. Москва : Большая Российская Энциклопедия, 1998. 928 с.
18. Поленова Т. Самые удивительные обычаи и традиции народов мира. Москва : Феникс, 2011. 251 с.

11. Додаткові ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua>.
3. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України. URL: <http://www.etnolog.org.ua/>.
4. Все о туризме – образовательный туристический портал. URL: <https://tourlib.net/>.

5. Видео-путешествия по странам мира. Традиции и ремесла народов мира. URL: <http://tours-tv.com/ru/typew/ethnographic>.

6. Словарь народов мира, энциклопедия национальностей онлайн. URL: <https://www.dicsonline.ru/slovary/slovar-narodov>.

7. AirPano: Виртуальные путешествия вокруг света. URL: <https://www.airpano.ru/>.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.